

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında
İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No - 87

HAYAT

Fiatı her yerde 15 kuruş
Seneliği, posta ile 7.5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7.5 Dollar)
Abona ve ilan için İstanbul bürosuna
muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

—NIETSCHE—

Cilt: IV

Ankara, 4 Teşrinievvel, 1928

Sayı: 97

Musahabe

ŞEHİR İDARELERİ VE İÇTİMAİ TERBİYEMİZ

Şehircilik bir meslektir. Bir şehrin idaresi etraflı düşünüldüğü takdirde, fevkal'ade güç ve müz'icidir. Bu itibarla şehir idare etmek san'atı, alel'ade bir zekâ işi deyildir. Bir şehri idare edenin geniş ve etraflı kabiliyet ve zekâ sahibi olması lâzımdır.

Şehirlerin matluba movafık bir şekilde idaresi memlektin medeni ve içtimai terekkesine çok yardım eder. Hele bizim gibi yeni ve çok cezri inkılaplara sahne olan bir memlekette, şehirciliğin medenî ve içtimai ehemmiyeti çok daha büyüktür.

Şehirciliği, şehrin lağım işlerini hal etmekten, şehirde geniş ve bakımsız yollar açmaktan ve göze batan bir iki noktada yaldızlı iş görmekten ibaret ad edenler çok aldanırlar. Bir şehir, bütünlük halinde düşünölmeye ve bakılmaya muhtaçtır.

Hatta demokrat olan milletlerin şehirleri, fukara muhitlerinde, serseri ve canilerin oğrağı olan yerlerde daha ziyade itina görmelidir. Tenha karanlık ve dar sokaklar, kuytu ve korkunç yerler, mülevves ve loş meyhaneler feñalığı ve fezahati körükleyen âmillerdir.

Şehirlerin bu gibi iptidaî hal-leri iyi ve faydalı olması ihtimali olan gençlere bir nevi « İctimai mezar » makamına geçer. Bir şehrin

iptidaî manzarası ve iptidaî hayatı şehir sakinlerinin medeniyet imtihanında iyi numara almasına kat'î surette manîdir.

Uzun muddet iptidaî bir şehirde yaşamak ve hayatını kazanmak mecburiyetinde olan bir insan Avrupada yetişmiş olsa dahi, ergeç şehrin hususiyetlerine intibak etmeye mecbur kalır. Avrupada yaşadığı müddetçe tahta kurusunun ve kaşınının ne olduğunu unutan, her gün muntazaman banyosunu alan, toz ve pislikten nefret eden ve her hususta muntazam çalışmayı itiyat etmiş olan bir kimse, iptidaî bir şehre dönünce ilk ayların müthiş râhatsızlığını müteakip, tedricen eski medeni hayat tarzını değiştirmek ve yeni iptidaî hayata uymak mecburiyetinde kalır.

Ben Avrupa sokaklarına tükürmeyi aklıma bile getirmem. Çünkü beni, yalnız insanların deyil, tükürdüğüm sokağın ve etrafındaki ağaçların bile tayip ettiğine zahip olurum. Halbuki burada sokak köşelerinde pislik meşherlerini görünce, tükürmek derhal fena bir şey olmaktan çıkar.

Demek oluyor ki medeni olmayan bir şehir halkı, kendiliğinden, iptidaî ve gayrimedenî bir takım itiyatların esiri olur. Halbuki insanlara iyi itiyatlar kazandırmak bir vazifedir. Bunu bir taraftan mek-

tebler tîmin etmeye çalışırken diğer taraftan şehirler kazandırmaya çalışmak mecburiyetindedir.

Avrupada bir konserde, bir sinema ve tiyatrodaki etrafınızdakileri taciz etmek imkânsızdır. Taciz edersek, muhakkak, halkın ve inzibat kuvvetlerinin hismine uğrarız. Bu gibi yerlerde, umumun menfaati, şahsî kaprislere hiç bir zaman feda edilemez. Filyaki Avrupa şehirlerinde «Çimenlere basmak yasaktır!.. falan yerde sigara içilmesi polisçe memnudur! falan saatten sonra çocukların şu ve bu gibi yerlerde bulundurulması şiddetle memnûdur!..» gibi kayıtlara çok ras geliyoruz. Dün için tabii ve zaruri ad edilen bu gibi memnuiyetlerin bu gün ancak şekli bir kimeti vardır. Zira umumun menfaatına tealluk eden bir şeyi hiç kimse, şahsî keyf ve hevesine alet etmeyi aklına getirmez.

Bir şehir halkına « Umumun menfaati her şeyin üstündedir! » zihniyetini ve şuurunu aşılacak ve bunu bir itiyat haline kalb etmek, şehir namına olduğu kadar, bilhassa memleket ve millet namına nihayetsiz derecede faydalıdır. Millî refah ve seadet bir azda bu prensipin umumîleşmesine bağlıdır. Umumun menfaatını gözetenler, aynı zamanda irade ve seciyelerini de kuvvetlendirir. Zira girdiğimiz ve

فنی تدقیقلر

Kimyanın yeni hedefleri

کیمیایک وظیفه‌لری ، غیر عضوی و ذی حیات عالمده موجود صاییسز جسملرک تولید و یکدیگرینه تحویلنه ، جسملر آراسنده وقوعه کلن تعاملاره حاکم و ماده‌نک الک کوچوک اجزادن ، یعنی آتوم و موله - کولاردن نه صورتله بنا ایدلدیکنی کوستردن قانون و نظریه‌لره راجعدر . بشریت معدنی ماده‌لردن اولای بالکیمیا سهولتله ایشله‌تیله‌بیلن معدنلردن استفاده ایتمشدر . بونک ایچین قدیم مدنیتلر طوئج وده‌میر مه‌تالورژیسنه استناد ایدیوردی . طاش دورینک انسانلری معدنلری استحصال ایتکی و ایشله‌تمکی بیلملر و بوندن دولای دون برمدنیت سویه‌سند بولونیورلردی . غرب مملکتلرینه ایلک دفعه اوله‌رق شرقدن کتیرلش اولان معدنلر آوروپا ملتلرینی بویوک برمدنی انکشافه مظهر قیلدی . بوانکشاف نتیجه‌سند **باقیر دوری**

باشلامش و بونی‌ده طوئج دوری تعقیب ایله‌مشدر . بوندن سوکرا ده‌میر دوری انکشافه باشلایه‌رق مدنیق بوکونکی یوکسک سویه‌یه اعلا ایتمشدر . بیرمنجی عصرک دونه‌مچنده ، چوق منتشر اولقله برابر پک آز استعمال ایدیلن آلومینیوم معدنی ایله اوزمانه قادار تماماً اهل ایدلش اولان تیتان ، وانادیوم ، وولفرام کبی معدنلر یاواش یاواش عمومی حیاتده مستعمل معدنلر صیراسنه کیرمکه باشلادی . ده‌میر بوکون یالیکز قاربون واسطه‌سیله ده‌کیل ، بلکه دیگر برچوق معدنلرده خلیطه‌لره ، قیمتلی چلیک شکلرینه تحویل ایدلکده و بوسورتله اصیلله‌شدیر . لکده‌در . خلیطه‌لر الیوم کیمیایک مهم بر شعبه‌سنی تشکیل ایتکده‌در . معدنلره یاپیلان علاوه‌لرک معدنک آتومی بنیه‌سی ایله اوصافی اوزهرینه اجرا ایتدیکی تأثیرلرک تدقیق صوک زمانلرده خیلی ایلرله‌مش‌ایسه‌ده بوساحده‌ده آله ایدلمی لازم کلن برچوق مهم هدفلر داها واردر .

« مرکبات قاربونیه کیمیاسی » ویا « کیمیای عضوی » ایلک بویوک هدفنی حیوانات و نباتات عالمی بنا ایدن طبیعت محصوللرینی تدقیقه بولمشدر . طبیعت محصوللری ایکی بویوک صنفه آیرلقددر . بولردن

تصحیح :

89 نجی ضاییده انتشار ایدن مقاله‌مک برنجی ستونک 30 نجی سطرندکی جمله ، « شولتسه‌دن الهام آلامدینی » شکندده ، ایکنجی ستونک 11 نجی سطرندکی جمله ، « مختلف شرائط آلتنده یاشایان » شکندده وینه عینی ستونک ایکنجی پاراغرافنک 13 نجی سطرندکی جمله « آلمان قوئراتیف قانونی ، اسهامسز قوئراتیف تشکیلنی منع ایدنجه » شکندده و اوچنجی ستونک 9 نجی سطرندکی جمله‌ده « بو پره‌نسپ بونون تقیدلره » شکندده یازیلاجقدی . بوسورتله تصحیحی رجا اولنور .

Büyük Kooperatifçiler

III

روبرت اووه‌نه

عائله‌دندی . فقط تشبیهله زنکینه‌شمش ، اولدجه‌مهم برقابریقانک شریک‌لری آراسنه کیرمشدی . قلبی‌غایت رقیقدی . صارصیلماز براعتادنفسه صاحب و امثالسز درجه‌ده نباتکار برآدامدی .

منطق چوق قوتلی اولان « اووه‌نه » جمعیتده‌کی ایرراسیونالیتیه ، شعورسزازه قارشى شدیدبرآنتی‌باقی دیویوردی . دیندن نفرت ایدیوردی . خلقک اجتماعی وضعیتی قارشیسند بوراسیونالیزم اونی سوسیالیزمه سوق ایتشدی . « یکی اخلاق بر نظام » تأسیسنی تصور ایدیوردی .

بویکی « اخلاق نظام » ده مساواتسزازه ، ملکیت شخصییه موقع ویرمیوردی . « اووه‌نه » عینی‌زمانده ایمانی برآنارشیسندی . تصوراتدیکی نظام اجتماعی ده دوات مؤسسسه‌سنگ موجودیتنی ده قطعاً ایسته‌میوردی . حتی خلق طرفندن انتخاب اولنش بر حکومته بیله طرفدارده کیلیدی . حکومت ، هانکی شکلده اولورسه اولسون فردک حریتنه انکل تشکیل ایدر دییوردی . حتی یکی نظامک تأسیسنی آتی‌یه بیراقیور ، اونی کونک ایشی عد ایدیوردی .

ملتله‌ده اجتماعی مناسبات شکلرینک مختلف اولماسی ، « اووه‌نه » ک فکرینجه ، ده‌سپوتیک براداریه مالک برملکت ، ده‌موقرات برملکت کبی « یکی اخلاق نظامی » مساوی‌سورتده تطبیق ایده‌بیلیر . یکی اجتماعی نظام هر فردک منفعتنه اویغوندر . بونک ایچون سیاسی مجادله‌یه لزوم یوقدر . یکی نظامک یکانه دشمنی ، انسانلرک کندنی منفعتلرینی ادراک ایتمه‌ملریدر . قراللر و ناظرلر ، یکی سیستمک نظریه‌لرینی بیلمدکلری ایچون سوسیالیزمدن قورقورلر . بونک ایچون « اووه‌نه » نظریه‌لرینی آکلامق و معاونت الیه ایتک ایچون زنکینلری و ناظرلری زیارت ایدیوردی .

« روبرت اووه‌نه » ، بونون اجتماعی منفعتلری برلشدیره‌رک یکی اخلاقی نظامک تأسس ایده‌بیله‌چکنه بونون موجودیتیه قانعدی . نقطه نظرلرک ، ذوقلرک ، سه‌مپاتیلرک ، منفعتلرک بربرلردن فرقلی اولماسنی اهمیتسز عد ایدیوردی . دییوردیکه ، بشری‌سجیه ، تربیه‌نک و محیطده‌کی یاشامه شرائطنک نتیجه‌سیدر . بناء علیه نقطه نظر ، ذوق و منفعت فرقلری ، تربیه و اجتماعی نظامک تبدیلی ایلله اورتادن قالدیریلابلیر . قوئراتیف حرکتک باباسی اولان « روبرت اووه‌نه » ک اجتماعی فکرلری خلاصه بولردن عبارتدر . فقط « اووه‌نه » ک « یکی اخلاق نظامی » ایلله استهلاک قوئراتیفلری آراسنده نه‌کی مشترک نقطه‌لر واردر ؟ بوسوئالک جوانی دیگر بر مقاله‌یه براقیورز .

İsmail Hüsrev

آلمان سوسیالیستلردن « فردیناند لاسسال » دیرکه : « ایلک ماکنه پک‌بی‌کنانه برمنظره عرض ایتمه‌سنه رغماً ، باشلی باشنه برانقلابدی . زیراجرخلرینک دیشلری آراسنده سربست رقابت پره‌نسپیلرینه مستند یکی بر اجتماعی نظام صاقلیوردی . فی‌الحقیقه ، ماکنه ، انکلتزه‌ده کنیش بر تطبیق ساحه‌سی بولنجه ، اوزمانه‌قادار جاری اولان معاشرت اصولنی آلت اوست ایتدی . بسیط ال آلاتیه چالیشان کوچوک مستحصللر ، کندیلرینک کندن‌دها چابوق ودها اوجوز بر طرزده‌امته‌اعمال ایدن بویکی استحصال واسطه‌سی قارشیسند سرعتله افلاسه باشلادیلر . حیاتی قازانق ایچون کوچوک مستحصلک باش ووراجنی یالکیز برچاره قالیوردی : فابریقه‌لره عمله اولارق کیرمک . عنعنوی استحصال طرزنده قالمده اصرار ایدن مستحصللر کونده یکریمی ساعت چالیشق صورتیه‌ده موجودیتلرینی ادامه ایتدیره‌میورلردی . اولجه‌طویلامش اولدقلری ثروتلری اللردن چیقاریورلر و سفیل بر عمر سورمک مجبوریتنده قالیورلردی . اون بشنجی عصردن اعتباراً باشلایان کویلونک طوبراغندن قوغولماسی فاجعه‌سی ، اون دوقوزنجی عصرک ابتدالرینه قادار دوام ایدوب دوریوردی . انکلتزه‌ده پک کارلی بر ایش اولان منسوجات صنایعنه یوک یتیشدیرمک ایچون ، دره‌بکی حقوقیه کندیلرینه عائد اولان طوبراقلری قویون اوتلاغنه تحویل ایتک ایسته‌بن لوردلر ، کویلی‌بی مسلح قوتلرک یاردمیه اراضیسندن چیقمايه اجبار ایدیورلردی . کویلردن قوغولان کویلی کتله‌لری شهرلره هجرت ایدیورلر و شهرلرده کوچوک مستحصللر کبی سفالته دوچار اولیورلردی .

آرتق کویلی و شهر اصنافی آکلیوردی که ال دستکاهی موقعنی طوغله باجایه ترک ایتکده‌در . حالبوکه ، برکره ال دستکاهنی قایب ایدوب فابریقه‌یه عمله‌اولدقدن سوکرا ، منفرداً فابریقه تأسیس ایده‌جک قادار سرمایه‌یه صاحب اولق ، محال . ایشته بونک ایچوندکه ، اون دوقوزنجی عصرک عمله‌سی و کوچوک بورژوازی فلاکتته سبب اولان طرز اجتماعی علینده غایت شدتله حرکت ایده‌رک بر طرفدن فابریقه‌لری یاقغه ، ماکنه‌لری قیرمغه قالفیشیرکن (یعنی کری دوغک ایسترن) دیگر طرفدن حقانیت اساسلرینه مستند یکی بر اجتماعی نظام تکلیف ایدن و بونی‌تطبیقه چالیشان خیالپرست (اوتوپست) سوسیالیستلرک آرقاسنه طاقیمغه غایت مستعد بولنیوردی .

« روبرت اووه‌نه » ، ایشته بویله بر اقتصادی و اجتماعی آتموسفهر ایچنده یتیشمش و اون دوقوزنجی عصرک ابتدالزنده انکلتزه‌ده بویوک بر اجتماعی حرکت اویاندیرمشدی . بوفات ، اورتیه حالی دینه‌جک بر

برابر حیات ایچین فوق العاده حائز اهمیت اولان یاردیجی ماده لرله اشتغال ایتکدن عبارتدرکه بونلرده (فهرمهنت = Ferment) لر، (هورمون = Hormon) لر و (ویتامین = Vitamin) لردر. (آدرنالین = Adrenalin)، (تیروتسین = Thyroxin) و (اینزولین = Insulin) کی غده محصوللری و آنتی راشیتیک = Antirachitique و آنتی نوبریتیک ویتامینلری بولق صورتیه کییمی فسیولوژی طبایه خسته لقلری تداوی واسطه لرینی ویرمش اولویور. یکی سته نزه اجزای طبیه سی آرتق تصادفی کشفیات ده کیلدر. (آرلیخ = Ehrlich) ک Chemotherapie سی طفیلی «میکرو اورغانیزم» لره خصوصی برصورتده تأثیر ایدن تداوی واسطه لرینی سیستمه ماتیک طرزده تحری بی اوکرتمشدر. سالوارسان مالاریایه قارشی قوللانیلان پلاسماشین = Plasmochin و عمالک حاره امراض مستولیه سته قارشی استعمال ایدیلن و شیمیدییه قادر غیر قابل سکنا اولان مملکتلری قولونیزه ایتکی ممکن قیلان (جرمانین = Germanin) کی یکی chamatherapeutica لر ایچون برعونه اولدی. یکی طی - کییمیوی مساعی غده و داخلی افرازانک تدقیق طریقه حیات بشری امتداد ایتدیرمک وحتی انسانک کنجک دوره سنی اوزاق هدفی هان طوتولاجق درجه ده یاقین کورمکده در.

قیصه بر زمان اولنه قادر کییمیوی مساعیده قوللانیلان آلات وادوات قابا شیلردی. جسملری استحصال ایتک ایچین یاردیجی ماده لردن بویوک کتله لر قوللانیلیردی. موده رن حامض کبریت استحصالی اصولی بو ساحه ده ایلک دفعه اوله رق بر انقلاب یامشدر. صنایع الیوم «قونثاق جسملری» ویا «قاتالیزور» ده نیلن ماده لری استعمال ایتکده بونلر سایه سنده جسملرک نامتناهی مقدارلری، بالذات کندیلری هیچ برتحوله معروض قالمسزین، بیرلشدیرمکده موفق اولقده در. بونلرک استعمالی ذوی الحیاتده کی تحولاتک سیرینی تقلید ایدیور. فی الحقیقه نباتی و حیوانی جیره لرده کی بوتون حادثه لرعضوی قاتالیزورلرک، یعنی فهرمهنت و آنزیملرک تحت تأثیرنده جریان ایتکده در. بونلر ذی حیات عضویت داخلنده برآزاده مؤثر اولور. کییمیای فسیولوژیکنک هدفی فهرمهنتلرک ماهیتنی تدقیق، پراتیک کییمانک هدفی ده مهم وظیفه لر یاپاجق فهرمهنتلره مشابه قونثاق ماده لری آرامقدن عبارتدر.

عملی کییمیای کیما نظریه لری وفورموللری اداره ایتکده در. (دالتون) و (آوگادرو) نک آتوم وموله کول نظریه سی، (که کوله) نک مه تان وبنزول فورموللری، قاربون مرکباتنک تتراده دریک بر بنیه یه مالک اولدیغنی افاده ایدن نظریه عضوی کییمانک ترقی وانکشافنده بویوک زولر اوینامشدر. صوک زمانلرده رونتنکن شعاعاتی اعانه سیله یاپیلان اینجه تدقیق آتوملرک بلور داخلنده کی طرزتوضعی طایتمقده وشائی real جم فورملری یاردیجیه آتوملرک موله کول داخلنده نه صورتله مرتب اولدیغنی اوکره نمکه مساعده ایتکده در. آتوم آرتیق اک صوک وغیرقابل تجزی

ادخالی امکان خارجنه چیقنجه مواد حربیه احضاری خصوصنده مشکلات باش کوستردی. فقط هابهر اصولنک واسع مقیاسده تطبیق ایله هوانک آزوتندن استفاده وبو سایه ده سته تیک آمونیاق آله ایتک ممکن اولونجه بوتون بومشکلات زائل اولدی. بواصول سایه سنده آلمانیا درت سته قادر اوزون برمدت حربی کال موقیتله ادامه ایتک اقتدارینی آله ایتدی.

مستقبل امکانلردن اشدقته شایان اولانی حیوانی ماده زلالیه سنک آمونیاق و اوجوز مائیات قاربونیه اعانه سیله و مایه واسطه سیله اعمالیدر. عمومی حربیه آلمان کیما کرلرینک صنی یم استحصالی مسئله سنده خیلی ترقیات یادیغنی وارو حیواناتی قوه غذایشلری آز چوق یوکسک اولان صنی یم ایله بسله دکتری معلوم اولمش ایسه ده محرم طوتولان بومساعیده هانکی بولر اوزرنده یوروندیکی وبومساعینک ناصیل بر نتیجه ویردیکی افشا ایدله مشدر.

ترکیبی کیما یوقاریده سوبله دیکمزکی طوبراغک محصولی تزیید ایتک هدفی تعقیب ایتکدن ماعدا کومورک قاربونلی مولدالماله (بالخاصه بنزینلره) تحویل صورتیه جهان اقتصادیاتنده مهم بر رول اوینامغه نامزد بولونمقده در. قیصه بر زمان صوکرا آلمانیا نک پترول ادخاللاندن تماماً مستغنی قلاجقنه شبهه ایدله ملیدر. بنزینلر بویوک صنایعه صنی قاتوجو غک استحصاله خدمت ایدجک اولان مالزیه یی تشکیل ایدجکدر. قاتوجوق (C_5H_8) فورمولی حائز اولان برقاربونلی مولدالماتک بولی صری اولوب (C_5H_8) فورمولی ایله افاده اولونابیلر. صوک زمانلرده (Harries) و (F. Hofmann) نامنده کذوات قاتوجوغی صنی اوله رق آله ایتکده موفق اولمشلر سنده کندیلرینک تطبیق ایتدکری اصول هنوز ته قیق بر اهمیت اکتساب ایدمه مشدر. مع هذا ترکیب طریقیله آله ایدیلن قاتوجو غک برمدت صوکرا احراز ظفر ایدجکده محقق نظریه باقیلابیلر. هر حالده بیرمنجی عصرده بویوک وشایان حیرت کشفلر یاپیلاجقده. کیما علمنک یکیدن یاپاجنی کشفیات نتیجه سنده انسانلرک کندیلرینه لازم اولان هرشیی بوعصرک صوکلرنده صنی اوله رق آله ایدیه یله جکده هیچ شبهه ایدله ملیدر.

کیما باروتک کشفندن بری محارب لرده قوللانیلان حرب واسطه لرینه ده احضار ایتکده در. عمومی حربیه اسکی جبحانه یه یکی کییمیوی سلاحلر، غازلر و سائره انضمام ایتدی. کچن سته پارسده پایلان برتلو صراسمنده پواتقاره پانته اونده ایراد ایتدیکی بر نطقده بو (inventions lugubres = خبیث کشفلر) دن بحث ایتدی. حالبوکه اجنبی متخصصلر کییمیوی حرب واسطه لرینی الک انساننی وسائط اوله رق تلقی ایتکده در. بوسائط کچنلرده یازدیغیم ایکی مقاله ده مفصلاً ایضاح ایتدیکم وجهله فوق العاده مؤثر ماده لردر. بونقطه نظر دن کییمانک بویوک فوق العاده تأثیرل واسطه لر وجوده کتیرمک صورتیه ملتلر آراسنده صلح وصلاحک ادامه سته خدمت ایدجکی امید یحقلی اولسه کرکدر. کییمیای عضوی بویوک بنیه لری فوق العاده مغلق اولان مرکبات اوزرنده چالیشمقده در. زمانلرک وظیفه لری وجودده آنجق جزئی مقدارده بولونمقده

بری «شحمی صنف»، دیکری «عطری صنف» نامنی آلیر. طبیعتده شحمی صنفه منسوب محصوللر عطری صنف محصوللرندن فضله در. عطری صنفک الکزنکین منبئی معدن کوموری قطرانیدر. 19 نجی عصرک بدایتلرنده معدن کوموری قطرانندن قیمتلی ماده لر استحصال ایتک اصوللری بولوندی. 1845 سنه سنده مشهور (لیبیخ = Liebig) ک طلبه سندن (هوفمان = Hofmann) نامنده کی کیمیا کر عطری صنفک آنا ماده سی اولان بنزول (C_6H_6) جسمی کشف ایتدی. کیمایانک دقیق اصوللری یاریم عصر قادر برمدت اساس اعتباریه بنزول مشتقاتی اوزرنده چالیشدقن صوکرا بوساحه یی ترک ایدجک شحمی صنفه توجه ایتش و (Synthese = ترکیب) طریقیله آسه تیلندن، پترولدن وحمض قاربوندن شحمی صنفه منسوب قیمتلی ماده لر آله ایتکده باشلامشدر.

پترولک تقطیر محصوللرندن بری اولوب اوطوموبیل و طیاره موطورلرینک ایشله تیلسمنده قوللانیلمقده اولان بنزین نامنده کی ماده الیوم اوقادار فضله مقدارده صرف واسته لک ایدلمکده درکه بومهم ماده نک قیصه بر زمان صوکرا کوجلکله قابل تدارک بر ماده صیراسنه کچمنه انتظار ایتک لازم کلیر. بوجهتی نظر اعتباره آلان آلمان کیما کرلری صنی بنزین آله ایتک ایچین مختلف اصوللر تحریسنه قویولمشدر. بواصوللرک اک مهملری کومورلرک غاز حالنه افراغی نتیجه سنده سهولتله استحصال ایدیه ییلن صو غازی (مولدالمه وحمض قاربوندن مرکب برغاز مخلوطی) دن چیقتمقده وبوغازک مولدالماسی ایله حمض قاربوننی موافق شرائط خارجیه (تضییق ودرجه سخونت) تحتنده وخصوصی قاتالیزورلر استعمالی صورتیه تعامله سوق ایله مکده در. بوتعامل نتیجه سنده ایدله ایدیلن محصوللر مه تان صیراسنه منسوب وبنزینه تماماً مشابه قاربونلی مولدالمالردر. نوعما قاربونلک تمییه دیماک اولان بواصوللرک انکشافندن بویوک موقیتلره انتظار ایدلمکده در. قاربونلک تمییه اصوللرینک ملتلری پترولک اجنبی مملکتلردن ادخالی کیفیتندن مستغنی قیلاجنی شبهه سزدر.

بوندن تام یوزسنه اول (وولهر = Wöhler) طرفندن تأسیس ایدیلن وکرک کیما ده وکرکسه فلسفی تلقیلرده بویوک بر انقلاب یامش اولان کییمیوی سته نزه ک اساس هدفلرندن بری صنی مواد غذائی وجوده کتیرمکدر. بوخصوصده اوزرنده یوروغسی ممکن اولان طریقلردن شیمیدیک یالیکز زراعتک صنی کوبره لر سایه سنده ترقی ایتدیرلسی طریقی موقیت بخشددر. زراعتده کییمیوی کوبره لرک استعمالی ایلک دفعه اوله رق تشویق ایدن (لیبیخ) اولمشدر. پروفیسور (هابهر = Haber) مشهور آمونیاق سته نزه یی ایله بونی دائرة امکانه ادخال ایتش و (بوش = Bosch) نامنده کی ذات معظم فابریقالر تأسیس ایدجک بواکانی محقق ایتدیرمشدر. معلوم اولدیغنی اوزره آمونیاق کهرچله یه تحویل و بوندزه باروت ومواد انفلاقیه وکییمیوی کوبره لر استحصال ایدیلر. عمومی حربیه آلمانیا یه خارجدن کهرچله

سلسله‌سندن متشککدر . دورلرک سیری ائناسسندنه بشر عضویتک « عرق » نى ياراعش اولان بوزمه اسبابک تأثيرى عینى عضویتک « وراثت » دیدیکمز خاصه‌سندنه مندمجدر .

بو حال و عتیق اسباب زمهره‌لرینک هر بریسی ، آنترپولوژیستلرک نظر دقتلرینک جلب ایدیور و فردی ذوقلرینه و بالخاصه یاشادقلری زمانه و حاکم اولان قناعتلره کوره ، اونلری مشغول ایدیورلر . حالبوکه آنترپولوژیستلرک تدقیقات ساحه‌لرینک ، آنجیق ، مطالعه ایدیلن حادثه‌لرک ماهیتنه نظراً انتخاب ایدله‌لری لازمدر . بونی مثبت برصورتده کوستره‌جکمی ظن ایدیورم .

مثلاً بر « ده‌قارت » ، عضوی ما کینه‌مزی بلاواسطه اجرای تأثیر ایدن علتله - که فکرلرینه نظراً بوعضویت ما کینه‌سینک انکشاف و فعالیتی موجب اولاجقلردی - ایضاح ایچون بویوک برغیرت کوستردی . « ده‌قارت » ک عمومی کوروشلری ، اجتنابی غیر ممکن خطالره رغماً ، اونوتولاسی جائز اولایان بر چیغیری اشارت ایدیورلردی . XVIII یجی عصردن بری ، بالعکس ، دقتمز دورلرک سیری ائناسسندنه نوعلرک دوچار اولدوقلری مورفولوژیک تحولات و بوتجولاتک ممکن اولان سبیلری اوزرینه چویرلشددر . Paléontologie - مستحاثات علمینک پارلاق کشفلری -

که یوقاریده بونی ایا ایتشم - افکار عمومیه‌ده اولیه برعکس براقیدیلر و اولیه بر رغبت مظهر اولدیلرکه ، بزه افشا ایتدکلی اهمیتلی حقیقتلره رغماً ، ایکی غلط - illusion ک تحدیث کورویوروز : بوغلطلردن برنجیسی ، آنترپولوژیستک ساحه‌سینی « ملشاً » لرک و بالخصوص (قبل التاریخ) ک تحریسنه حصره مایلدر . بوساده‌جه برقناعت خطاسیدر . لاکن ایکنجی خطا اولدوقجه اهمیتلی دز . بوخطایه دیکری کبی تدقیقات و تبعا تمیزه آز جوق بیکانه اولان برزمهره‌ده تصادف اتمه‌یوروز . او ، آنترپولوژی به ثبات و فراغتله وقف نفس ایتش روحلرده حاکمدر . و بوروحلره دهرن اولدینی قادار شایان‌أسف برتأثیر یاماقده‌در . چونکه علمه نه درجه فایدالی اولاجقسه ، تطبیقاته‌ده اودرجه نمره‌سی کوروله‌جک تحریاته حصر ایدیله‌جک جهدلری کورله‌شدیرمکده‌در .

بوخطا نه‌دن عبارتدر ؟ متحریرلرک نظرد قتلرینک منحصرأ اسکی اسباب زمهره‌سی یعنی ماضیده‌کی تحولات سلسله‌سی و بوتجولاتی موجب اولان عوامل اوزرینه تمرکزی لزومه قانع اولقددر .

بشری هر هانکی بر حادثه‌نک مشاهده‌سندنه ، بو حادثه‌نک حال حاضرده‌کی رابطه و مناسبتلرینک مطالعه‌سی تالی درجه‌ده وحی هان هان مهمل براقیدیلور و - بوخطا سبیلده‌درکه - آنجیق ماضیسینک منشألرینک یعنی پاله‌اونتولوژیستک مطالعه‌سی سایه‌سندنه حلی ممکن برمسئله وضع اتمه‌نک موافق اولدینی ظن ایدیور . اولدقجه مجرد بر افاده‌نک براقچ مثالله تنویری لازمدر . بومثالز عینی زمانده آنترپولوژیستک هانکی ساحه‌لرنده بو جوق دار و جوق یکجهت اصولک بالخاصه مضر و قیصر اولدینی کوسترمه‌یه یارایه‌جقلردر . نظر دقتمزی اول مورفولوژیک اوصاف اوزرینه - لطفأ اون اوچنجی صحیفه‌یه کچیکز -

«Anthropologie» nin «Esbabi hazıra» yi taharrideki gayesi nedir ?

بونیجه‌دن ممنون اولمالی بز . بونقطه اوزرنده ، مساعده‌کزله ، برآز اصرار ایدمک . صوکل زمانلرده «استحالیه» جوق تنقید ایدیور . بومسلکک معارضلری اونک دائماً تهلیکه‌یه معروض قالدینی قبول ایدیورلر . چونکه ، بیولوژیستک هر بر ساحه‌سندنه صبور متحریرلرک طوبلادینی صایسز تجربه‌لری ، Lamarek و Darwin مسکلرینک ، انسجامه صوقغه و ایضاح اتمه‌یه کافی کلدکلی کورویور .

بو کفایتسزلیکی بنده قبول ایدیورم . ظن وحی اولیه امید ایدیورم که بو حال کون کچدکجه داها زیاده تبارز ایدمکدر . زیرا ، نظریه‌لرمن اولجه یابلیش کشفیاتی احاطه‌یه خادم و یکی تحریلره سائق اولان آنی تجربه‌وده نه‌مه‌لردن باشقا پرشی افاده اتمه‌زلر . داها کینیش معلومات اکتساب ایدلکجه ، بو تزیاد تأثیریه ، نظریه‌لرمن پارچالاناجقلردر . و اونلرک کفایتسز لکلی یالکزجه علمک ده‌جا اجرا ایدمکجکی ترقیاتی اثباتدن غیری برشی دکلدر .

استحالیه transformisme ایسه بو حاله معروض دکلدر . چونکه ، نه‌قادار داهیانه اولورسه اولسون یفرضیه اصلاً باغلاماشدر .

فی الحقیقه «استحالیه» جوق دفعه ، بغیر حق ظن ایدلیکی کبی نه بر نظریه و نه‌ده بر مسلکدر . و اونلرکبی ده چابوجاق زائل اولاجق بر حاله‌بولونمایور . زیرا ، «استحالیه» بیولوژیده حکم سوردهن و سورده‌جک بر تحری اصولدن - méthode de recherche دن عبارتدر .

علملرمنک یکانه غایه‌سی ، فلسفه‌نک « علت ثانیه » لرک تعاقب و تسلسل دیدیکی طبیی سبیلری کشف اتمک دکلیدر ؟ بواسبابی میدان چیقارمق ایچون‌ده آنجیق بر واسطه‌یه مالکیز : مشاهده و تجربه . بناء علیه ، جانلی بر فرد ، مثلاً بر انسان ، واسع مقدارده‌کی سبیلرک بر محصله‌سیدر . بوسبیلری‌ده - که ایکی آیری غروب تشکیل اتمکده ایسه‌لرده ، تأثیرلری حقیقتده بر برلریله امتزاج ایدیور - آنترپولوژی علملری آیرد و تصنیف اتمک چالیشیورلر . ایلک زمهره ، اسباب حاضرده‌درکه بشر عضویتک نشوونما وادامه‌سی بقا و فعالیت بوسبیلرک موجودیتنه باغیدر . دیکر طرفدن ، ایکنجی زمهره ، اسکی اسبابک حدودسز

pologie de Broca et prof. al'Ecole danthr. de Paris. (Revue Anthropologique - 1927). بز بعضی تفصیلاتی امال ایدمک اک فایدالی قسملری نقل ایتدک . بومناسبتله « حیات » ک 6 ایاول 928 تاریخلی 93 یجی صایسندنه انتشار ایدن ایلک مقاله‌مزد . پروفیسور « Papillault » نک سهواً « Papillaud » طرزنده دیزاش اولدینی تصحیح ضمننده علاوه ایدیوروز . ش . ع .

پروفیسور Capitan بشرک اوزاق منشألرینک و ماضیسینک طاینما سندنه ، آنترپولوژیستک رولندن و شایان تقدیر ترقیلرندن ، قیصا فقط اولغون بر طرزده بحث ایتدی .

اجدادمنک حرفت - industrie و صنعتلری حقیقتده‌کی معلوما تمزده ، داها دولدور یلاجق بر جوق بوشاقلر وار . شبه‌سز منطقه‌لریمزده یاشامش دردنجی زمان بشر عرقلرینک بو کونکی نسللرده تمادی ایتدکلیکی کوستره‌جک مهن بر دلدلر یوقدر . ارض طبقه‌لرنده فعالیت و ذکاسنک ایزنی براقش اولان عرقک ، جوق دفعه ، هانکی عرق اولدینی بیله‌میوروز . فقط یاریم عصر دهنری بو ایدیده برکتلی بر حاله جوغلان کشفیات واسطه‌سیله ، انسانلرک حال حاضرده‌کی انکشاف و تمدن درجه‌سده اولاشمق ایچین ، کچمکه مجبور اولدقلری مرحله‌لر سلسله‌سینی تصور و تخمین ایدمیلیرز .

بو جوق اوزاق ادوار ارضیه‌ده‌کی بشر بقایاسی سایه‌سندنه ، عضویتمنک نه‌قادار بطائله تکامل ایتدیکلی او کره‌نیور و دوستمز پروفیسور «ماهودو» نک دیدیکی کبی ، « جانلی وارقلر سلسله‌سندنه بشر اعموزجکک قطعی موقی » حقیقتده محتمل براقچ فرضیه در میان ایلده‌بیلیروز .

کذا بوسایه‌ده ، بو کون مشاهده ایتدیکمز نوعی یاخود عرقی متنوع شکللی تحقق ایتدیرمک ایچون ، بشر اعموزجکک ادوار ثالثه‌دن بری دوچار اولدینی سلسله‌ استحالاتی سز بیوروز .

خلاصه ، بو کشفیات استحالیه - Transformisme ایچون قیمتدار بر متمم وظیفه‌سی کورمکده‌درلر .

[1] ترجمه ایتدیکمز مقاله‌نک اصل عنوانی شودر :

La recherche des causes actuelles En Anthropologie et son Enseignement al'école d'anthropologie de Paris: Docteur G. Papillault. Directeur de laboratoire d'anthro-

بر وحدت اولقدن چیقمشدر . آتوملر بو کون قابل تعداد اولدینی کبی بعضی اینجه اصوللره مرئی بر حاله دخی قوعشدر ! بونلر آرتیق اسکسی کبی ماده‌نک اک صوکل جزوی و غیر قابل تقسیم تلقی ایدیور . رادیوم جسمی اوزرنده بایلان بعضی تدقیقات ماده‌نک بنیه‌سی حقیقتده‌کی یکی نظریه‌لرک تجربی اساسی تشکیل اتمشدر . بوتون عنصرلرک آتوملرینه سیاره‌لر سیسته‌می نوعدن تشککل نظریله باقیدیلور ، آتوملر عین مولدالمه نوله‌لری ایلک الکترولردن مرکب عدا ایدیور . کیمیای غیر عضوی نظری فیزیکی ایلک مشترکاً بوتون اسکی فکرلری کولکده برافان مکمل و شایان حیرت بر آتومیسیتیک جهان لوحه‌سی ترسیم اتمکده‌در .

Doktor Avni Refik